WASHINGTON D C

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 224. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го ЖОВТНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 28, 1953. No. 224. VOL. LXI

БЕНСОН РОЗГЛЯНЕ ДОМАГАННЯ ГОДУВАЛЬНИКІВ РОГАТОЇ ХУДОБИ

ФАРМЕРИ ДОМАГАЮТЬСЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ В ВИСОТІ 90% ПАРИТЕТУ; СЕКРЕТАР РІЛЬНИЦТВА ЗАЯВИВ, ЩО ВІН ПРОТИ ЦЬОГО ДОМАГАННЯ

Вашингтон. — До столиці з'їхалися 350 годувальників рогатої худоби з 30 стейтів, які відвідали секретара рільництва Езру Тефта Бенсона, та домагалися, щоб уряд негайно поспішив з державною допомогою тій частині фармерства, що займається годівлею рогатої худоби. Представники цих фармерів заявили, що вони просять про державну допомогу в висоті 90% паритету, яка вможливила б існування скотарських фарм. Цей паритет дав би фармерам цю саму господарську спроможність, яку вони мали під час добробуту. Секретар рільництва заявив, що проблема такого роду державної допомоги, щоб уряд виплачував різницю між низькими цінами на худобу — відкрита, але він особисто гадає, що така розв'язка невідповідна, як це показав попередній досвід. Бенсон за тим, щоб уряд закупив деяку частину м'яса в консервах, і в той спосіб усунув з ринку надмір м'яса та підніс ціни на м'ясо. Секретар згадував про те, як уряд в попередніх роках купував картоплі та яйця, які пізніше треба було викидати, бо продукти псувалися. На такій допомозі уряд мав $1,100,000,000 втрати впродовж останніх 20 років, казав Бенсон. Уряд не може купувати м'ясо, ви самі повинні дбати про його зб... Коли Бенсон згадав, що він вірить у швидку стабілізацію цін на м'ясо, то представник фармерів Дрисколь сказав: „Пане секретар, якщо ця ваша віра єдиний шлях допомоги нам, то ми можемо на це відповісти тільки так: Боже, допоможи годувальникам рогатої худоби". Бенсон просив фармерів, щоб вони на своїх зборах з'ясували всі свої вимоги про допомогу та передали їх на письмі секретареві рільництва. Власники тваринних фарм домагаються: 1. Скасування дотеперішнього обмеження, яке дозволяє давати фармерам позички тільки в висоті 10,000 долярів. 2. Дослідити ціни живої худоби і ціни на промислові вироби, та визначити, як широко відкриті ножиці в цій ділянці. 3. Видати державні гроші на фінансування місцевих фармерських банків. Сенатор Френк Карлсон, республіканець із стейту Тексас, домагається, щоб уряд закупив 3,000,000 рогатої худоби та в той спосіб облегшив ринок. Уряд хоче купити тільки консервове м'ясо в такій скількості, щоб зменшити м'ясний ринок на 1,000,000 штук рогатої худоби. Демократичний сенатор Роберт С. Керр приїжджає до Вашингтону, де промовлятиме до фармерів. Керр гостро виступає проти рільничої політики Бенсона.

ГОДУВАЛЬНИКИ ХУДОБИ НА ВІДВІДИНАХ В СЕКРЕТАРЯ БЕНСОНА

Секретар хліборобства Езра Бенсон (справа) розмовляє з деякими з-поміж 350 годувальників рогатої худоби з 25 стейтів, які відвідали його у Вашингтоні, домагаючись федеральної допомоги для тієї ділянки фармерства

Британія випробувала в Австралії 3-тю атомову бомбу

Мельбурн. — Британські військові фахівці перевели на австралійській пустелі Вумера третій з черги експериментальний вибух атомової бомби. Попередній вибух відбувся 16 жовтня, а перший досвідний вибух переведено в жовтні минулого року на австралійських островах Монте Велло. Ніяких подробиць цього останнього експерименту не проголошено.

Найвищий Суд вирішує законність стейтової заборони фільму

Вашингтон. — Найвищий Суд має вирішити, чи заборона судом висвітлювання французького фільму „Ля Ронд" законна. Суд нюйоркського стейту підтримав заборону цього фільму на цій основі, що фільм „Ля Ронд" — „змагає скорумпувати публічну мораль". Генеральний прокуратор Ню Йорку Натаніл Л. Голдстейн підтримував заборону цього фільму тому, що він „від початку до кінця має тільки одну тему — суміш і спокусливе зваблювання". Прокуратор Голдштейн твердить, що заборона цього фільму не нарушує федеральних раконів. Комершел Пікчерс Корпорейшен, яка внесла скаргу до Найвищого Суду, твердить, що стейтова заборона цього фільму аж у трьох випадках нарушує конституційні права американського горожанина, а саме: першу, четверту і п'яту поправку до Конституції. Перша поправка говорить про те, що Конгрес не може ухвалювати законів, які обмежували би волю слова. Четверта поправка забезпечує горожанам імунітет, а п'ята говорить про те, що не можна горожанина позбавляти життя, волі і власности без законного рішення. Корпорація твердить, що заборона висвітлювати цей фільм позбавляє горожан права дивитися на нього, і обмежує їхню волю.

Жиди заходяться, щоб ЗДА привернули Ізраїлеві допомогу

Вашингтон. — Республіканський кандидат на мейора Ню Йорку в листопадових виборах, Гаролд Ріґелман, був на двогодинній розмові з державним секретарем Дж. Ф. Доллесом у справі привернення Ізраїлеві фінансової допомоги, що її державний секретаріят ЗДА припинив у зв'язку з останнім конфліктом жидів з арабами. Вийшовши від Дж. Ф. Доллеса, Ріґелман передав представникам преси писану заяву, що державний секретар запевнив його, що фінансова допомога Ізраїлеві у висоті коло 60,000,000 долярів на цей рік буде виплачена негайно після того, як тільки дійде до жидівсько-арабського порозуміння у справі користування водами Йордану. Ріґелман заявив, що він дістав потвердження, що „нема зміни традиційної приязні між ЗДА і Ізраїлем". Також республіканський сенатор з Ню Йорку, Ірвінґ Айвес, і конґресмен Джевітс із Мангаттену в Ню Йорку, привели до Дж. Ф. Доллеса делеґацію чільних американсько-жидівських діячів, що зголосили ту саму просьбу: мерщій привернути Ізраїлеві принципову допомогу.

Майже в тому самому часі президент Айзенгавер прийняв генерального секретаря Арабської Ліги Абделя Калека Гассануну.

ПРЕДСТАВНИКИ ОУН ВИСТУПИЛИ З ВИКОННОГО ОРГАНУ У.Н.РАДИ

Інж. Д. Андрієвський і ген. М. Капустянський зрезиґнували зі своїх постів, мотивуючи свій крок „сучасним станом" у Виконному Органі

Представники фракції Організації Українських Націоналістів (під проводом полк. Андрія Мельника) у Виконному Органі Української Національної Ради: інж. Дмитро Андрієвський, заступник голови Виконного Органу, та ген. Микола Капустянський, керманич ресорту військових справ, зрезиґнували зі своїх постів, мотивуючи це „сучасним станом" у Виконному Органі, з яким вони не погоджуються. Виступаючи з Виконного Органу, фракція Організації Українських Націоналістів залишається й надалі в самій Українській Національній Раді. В цій справі появився в паризькому „Українському Слові" з 25-го жовтня окремий комунікат Проводу Українських Націоналістів, в якому сказано:

„Сучасний стан у Виконному Органі Української Національної Ради, який створився та існує так на відтинку організаційнім, як і на відтинку зовнішньої політики, є того порядку, що Організація Українських Націоналістів з ним ніяк не може погодитися і за нього співвідповідати. Тому, що — не зважаючи на заходи фракції Організації Українських Націоналістів — того стану ніяк не вдасться усунути через відмінне становище паритетної більшости в Українській Національній Раді, а саме фракцій УНДС, УСП і УНДО, члени Організації Українських Націоналістів, пп. ген. Микола Капустянський та інж. Дмитро Антрієвський, згідно з рішенням Проводу Українських Націоналістів, виступили з Виконного Органу Української Національної Ради. В надії, що ще вдасться усунути цей сучасний стан, фракція Організації Українських Націоналістів залишається в Українській Національній Раді".

Комунікат підписаний Проводом Українських Націоналістів.

Додатково з добре поінформованих і авторитетних джерел повідомляють, що головною причиною виступлення представників ОУН з ВО УНРади було, крім внутрішньої кризи у ВО УНРади, яка наступила після смерти його голови сл. п. д-ра Степана Барана, нехтування ВО УНРади відомих „спільних позицій", устійнених представниками тих угрупувань, які входять до УНРади і які залишаються поза нею, в дні 27-го грудня м. р. та які відносяться до „протибольшевицької акції різних американських кіл." Ці постанови підписали уповноважені представники Виконного Органу Української Національної Ради, Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради, Союзу Гетьманців-Державників, Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів, Організації Українських Націоналістів, Союзу Земель Соборної України, Української Революційно - Демократичної Партії, Української Соціялістичної Партії, Українського Національно - Демократичного Об'єднання та Українського Національно-Державного Союзу, „заслухавши раніше інформацій делеґації Українського Конґресового Комітету" в справі твореного американцями спільного антибольшевицького фронту поневолених народів. Представники Організації Українських Націоналістів, виступаючи з Виконного Органу УНРади, але залишаючись в самій УКРаді, — як інформують з авторитетних джерел — домагаються: 1) Поновити й поширити розмови з українськими політичними чинниками з-поза УНРади на базі згаданих позицій 27-го грудня; 2) Чітко устійнити й придержуватися тих позицій у відношенні до КЦАБ ч. 1 і ч. 2, себто МКАЦ, і 3) Доложити всіх зусиль до негайного здорового розв'язання кризи в Державному Центрі. Фракція ОУН зокрема домагається від УКРади тіснішого контакту з представництвом американських українців — Українським Конґресовим Комітетом. Виступ представників ОУН з ВО УКРади актуалізує всі ці проблеми та приналює до їх позитивної розв'язки.

Маршал фон Павлюс вийшов з совєського полону

Берлін. — Німецький маршал Фрідріх фон Паґлюс, який командував німецькою восьмою армією під Сталінградом і піддався Совєтам, вийшов тепер на волю. Про Павлюса були суперечні відомості: раз казали, що він творить німецько-комуністичну армію по стороні Совєтів, то знову, що Совєти засудили його на 20 років в'язниці. Павлюс зізнавав по стороні Совєтів на Нюрнберзькому процесі проти німецьких воєнних злочинців Він виголошував теж промови через совєтське радіо. Кажуть, що він, вернувшись з совєтського полону до Східньої Німеччини, очолюватиме тамошню німецьку „поліцію".

НЮ ЙОРК ВІТАЄ ГЕН. ДІНА, ГЕРОЯ З КОРЕЇ

Традиційною парадою по Бродвею привітало населення Ню Йорку ген. Вільяма Діна, звільненого з червоного полону героя корейської війни

ЧЕРВОНІ ТОРТУРАМИ ВИМУШУВАЛИ ЗІЗНАННЯ АЛЬЯНТСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ

ЗДА ОСКАРЖУЮТЬ СОВЄТИ ПЕРЕД ОБ'ЄДНАНИМИ НАЦІЯМИ

Об'єднані Нації, Н. Й. — З'єдинені Держави зголосили перед Об'єднаними Націями скаргу, що совєтський персонал наглядав північно-корейську станицю, де комуністи тортурами примушували американських летунів „признаватися" до участи в бактеріологічній війні. Речник З'єдинених Держав, д-р Чарлз В. Мейо, сам лікар, користучись зізнаннями полонених летунів, які самі були предметом таких тортур, детально описав, де саме недалеко Пйонґянгу був спеціяльний центр для тортурування альянтських летунів, і як ці тортури виглядали. Д-р Мейо підкреслив, що це не були середньовічні методи разпинання людей на лаві тортур, чи викрування пальців у шрубу, а так звана психологічна метода, що її совєтський психолог Іван Павлов випробував на собаках і щурах. Ця метода полягає на тому, щоб відбиранням харчів, погрозами смерти, постійним погіршуванням щоденних життьових умовин, поличниками й стусанами, позбавлюванням сну і довгогодинними переслухуваннями довести людину до звіринного стану, до повного отупіння і до заломання її волі. Така науково в детайлях вироблена метода доводить людину до тої межі, коли вона за окрушину хліба, за склянку води чи кількагодинний безупинний сон не тільки все підпише, що їй підсунути, — але виречеться свого життя. Такими методами комуністи примусили двох американських летунів підписати зізнання, як то вони скидали з літаків реторти з бактеріями заразливих недуг. Все ж, п'ять американських летунів витримали все пекло кількатижневих таких тортурувань і не підписали зізнань. Ляйтенантові американського летунства Стенлі вісім разів відчитувано присуд смерти. Йому прикладали пістолю до потилиці, вішали за руки до бельки під стелею, тримали в мокрій ямі, ставили перед чоту вояків ніби на розстріл і казали слухати навіть команди „стріляй", три дні тримали його без харчів і вісім днів без води, били його і всіми іншими способами старалися видобувати від нього підпис на приготованих зізнаннях, і дали йому спокій аж тоді, коли переконалися, що це „безнадійний випадок". Д-р Мейо відчитав докладний список альянтських летунів, які підписали зізнання, і тих, які були тортуровані і відмовилися підписати. Безпосередніми катами були червоні китайці, але вони перейшли в Пейпінґу 18-ти місячний курс, де „викладачами" й інструкторами були росіяни. Росіяни були так само наглядачами тортурування летунів у Північній Кореї. Д-р Мейо оскаржив поіменно Вишинського, що він, виступаючи перед Об'єднаними Націями в ролі прокуратора з обвинувачуванням ЗДА в бактеріологічній війні, був одночасно „технічним фахівцем" в формулюванні тих зізнань, що їх потребував від американських полонених летунів для своєї акції. Совєти потребували таких зізнань, — щоб дискредитувати ЗДА і вбивати клин між ЗДА і їх союзників. „Всі засоби, всі обмани і всі роди брутальности допускальні в очах комуністів, коли тільки вони можуть причинитися до перемоги комунізму" — казав д-р Мейо. Все, що роблено з альянтськими полоненими, — роблено для того, „щоб вони прислужилися комуністичній ідеї".

Вишинського не було на тому засіданні Політичного Комітету, на якому д-р Мейо виголосив свою промову. Другий заступник Совєтів, Малік, обмежився до загального заперечення і твердження, що це американська влада постаралася дістати такі зізнання від своїх поворотців. Але, після закінчення засідання, багато делеґатів ОН ґратулювали д-р Мейові і запевнили його про свою солідарність з ним.

Страйк молочарів в Нюйоркській Метрополії триває

Ню Йорк, Н. Й. — Страйк шоферів і молочарів спричинив вже в другому дні брак молока в Ню Йорку та околиці. Страйкує 13,000 осіб, які унерухомили 200 великі молочарні в Ню Йорку та в частинах стейтів Ню Джерзі і Конектикат, внаслідок чого 12 мільйонів людей не мають молока й молочарських продуктів. Вже в першому дні страйку люди викупили всі запаси молока в детайлічних харчових крамницях, а при деяких молочарських крамницях формувалися довгі черги, і аж поліція мусіла пильнувати порядку. Були спроби надужиття. Один покупець давав десятидоляровий хабар за те, щоб міг дістати повну баньку молока, бо продавець продавав тільки по дві кварти на особу. Переговори робітників з працедавцями тривають далі, а уряд здоров'я повідомляє, що конденсоване і спорошковане молоко має ту саму вартість, тільки треба його розпустити в воді. Конденсоване молоко треба розпустити в такій самій кількості гарячої переваренoї води, а спорошковане молоко треба розпустити згідно з тими інструкціями, які вміщені на кожній пушці. Старші діти й дорослі особи можуть деякий час обійтися без молока, п'ючи овочеві соки, а то й чисту воду. Посадник міста Ню Йорку звернувся до обох сторін, щоб якнайшвидше закінчили страйк. Власники молочарень домагаються, щоб президент скористав з закону Тефта-Гертлі, якщо страйк не закінчиться, бо довше його тривання загрожує здоров'ю 12 мільйонів людей. Переговори між працедавцями й робітниками тривали майже без без перерви і вночі.

Канада має надвишку в торгівлі в повоєнних роках

Оттава, Канада. — Канадійське Статистичне Бюро виказує, що ця країна мала торговельну надвишку в останніх сімох роках від 1946 р. до 1952 року. Канадійський експорт в тих роках становив 30,816,000,000 долярів, а імпорт 30,476,000,000 долярів, отже надвишка становила в тому часі 340,000,000 долярів. Не всі роки мали таку саму надвишку, бо в роках 1946—1949 була надвишка в висоті 1,040,000,000 долярів, але роки 1950—1952 мали аж 700,000,000 долярів дефециту. Найкращі роки для канадійської торгівлі — це перші післявоєнні роки.

Ню Йорк парадою вітає корейського героя — ген. Діна

Ню Йорк, Н. Й. — 26 жовтня Ню Йорк влаштував парадне привітання героєві корейської війни — генералові Вільямові Дінові. Герой з-під Таеджону, ген. Дін їхав у відкритому авті вгору по Бродвею, а 500,000 товпа вітала його радісними вигуками, такими, як „Як ся маєте, Білле?". Деякі присутні мали засмучені обличчя, бо згадували, що генерал мусів мучитися більше як три роки в комуністичній неволі. Після паради в Сити Голлі посадник міста Вінсент Імпеллітері припняв генералові медалю чести та передав почесну грамоту про його заслуги. Генерал почувався принижений таким парадним привітанням, і під час прийняття в Сити Голлі заявив, що ця парада належиться не йому, тільки воякам, що воювали в Кореї. Пізніше генерал відтягнув увагу присутніх від своєї особи, бо між гістьми побачив лікаря, який сидів в цивільній одежі між гістьми. „Я знаю, казав генерал Дін, що вшановуючи мене, ви думаєте про тих, які вможливили мені бути між вами, т. зн. тих, що вже не повернулися". Пізніше, показуючи на лікаря капітана Вільяма Шедіша, сказав, що полонені, які разом з ним верталися до села Волі в Кореї, високо відзначували капітана Шедіша, який, будучи комуністичним в'язнем, не боявся лікувати хворих, хоч за те комуністи його карали одиничкою. Коли поліцист підвів капітана до генерала, ген. Дін щиро з ним привітався, і заявив: „Це він, і такі як він заслуговують на ваше парадне привітання, а не я!"

У справі „переконування" полонених — далі нема згоди

Токіо. — У справі продовжування „переконувати" полонених неповоротців далі нема згоди між членами Невтральної Комісії. Вони не могли погодитись навіть на текст протоколу про дійсний стан в Невтральній Комісії, щоб такий протокол переслати до комуністів і до альянтів. Комуністичні Польща і Чехословаччина опинилися в Невтральній Комісії в рішучій меншості, проти Індії, Швеції і Швайцарії. Сердиті на індійців, що їх комуністи вважали „своїми", комуністи зголосили скаргу, що вони дозволяють „терористам Синґмана Рі" й альянтів перебувати між неповоротцями і впливати на їх настрої. Справу зладження протоколу про ситуацію в Невтральній Комісії передано підкомісії.

ОН признали бюджет Високого Комісаря для справ втікачів

Об'єднані Нації, Н. Й. — Адміністраційна і Бюджетова Комісія Об'єднаних Націй прийняла бюджет Високого Комісаря ОН для справ втікачів, д-ра ван Гойвена Ґедгарда, у висоті 685,000 дол. на рік 1954. Генеральний секретар ОН і Високий Комісар для справ втікачів домагалися на 58,000 дол. більше. Сателітська Чехословаччина зголосила внесок, щоб ОН відмовили всяку допомогу на цю ціль, бо діяльність Високого Комісаря для справ втікачів є „шкідлива". Тільки 5 комуністичних держав голосували „за" внеском Чехословаччини — решта всі „проти".

В АМЕРИЦІ

● **Помер 94-літній Едвард Дж. Неллі**, який почав свою кар'єру ще 1875 року з платнею дол. 13, а дійшов до посту директора „Марконі Вайрлес Компані в Америці."

● **Патриція Рівес** зізнала в суді, що її чоловік бив її 42 рази впродовж чотирорічного подружнього співжиття і 50 разів покидав її, але вона проти того, щоб його засуджували до в'язничної кари.

● **Темпел Університет** в Филаделфії звільнив професора й голову філософічного відділу д-ра Боррове Денгема за те, що не хотів відповідати перед Комісією Протиамериканських Дій.

● **В м. Вілінґу**, Вест Вірджінія, два чоловіки ввійшли до приймальні лікаря Саммонса, вдаючи пацієнтів. Стероризувавши лікаря револьверами, — вони забрали з собою дві скриньки з грішми. Лікар відмовився сказати, скільки було тих грошей, але місцева газета дізналася, що в скринях було коло 100.000 долярів.

● **В Ню Йорку відбулося** окреме засідання Уряду Цивільної Оборони, на якому радили над тим, як утримувати рух у порті, коли б настала загроза від атомової або водневої бомби.

● **Турецькі журналісти** розчарувалися побутом в місцевості Інюно на Алясці. Вони сподівалися бачити там ескімосів, але ніодного не побачили, а тамошні індіяни подібні до своїх побратимів у ЗДА.

● **Нові двигуни** для самоходів зможуть на п'ятдесять відсотків заощадити вживання пального при тій самій кількості перебутих миль. Досягнення це має бути посиленням пальної спроможности ґазоліни.

В СВІТІ

● **Англійська королева** Єлисавета II нагородила медалею Анну Гордон, яка 50 років служила на королівському дворі і була служанкою трьох королев: королеви Марії, що недавно померла, Єлисавети-матері і теперішньої Єлисавети II.

● **Римський Папа призначив** нову Апостольську Делеґатуру на Південну Корею. Попереднього Апостольського Делеґата, американського єпископа Берна комуністи схопили були в полон і він помер три роки тому в червоному Китаю. Апостольським Делеґатом став ірляндець Томас Квінлен.

● **Англійський губернатор** в Гвіяні, сер Сейвидж, арештував п'ять чільних членів „проґресивної партії" Джаґана, як важних свідків на доказ тверджень англійського уряду, що уряд Джаґана змагав до комуністичного перевороту в Гвіяні.

● **Кенкічі Йожізава**, японський амбасадор при уряді Чіянґ Кай-шека на Формозі, має 79 років і є найстаршим дипломатом у світі. Він одружився учора з Мічіє Кавамура, яку пізнав два тижні тому і в якій, як сам заявив, „залюбився на перший погляд". Скільки років має „молода" — не відомо.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАРАДИ ЗУАДК

Після недавніх зборів Крайової Ради Українського Конгресового Комітету, минулої суботи й неділі відбулися такі ж річні наради Дирекційної Ради другої нашої центральної установи — Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що керує гуманітарною акцією американських українців. В протилежності до УКК, в якому є „опозиція" та внутрішні суперечності в погляді й підході до поодиноких справ, в теперішньому складі ЗУАДКомітету немає опозиції й тому теж збори проходили „гладко", розглядаючи поодинокі справи та виносячи відповідні рішення виключно в позитивному напрямку.

Проте, це не значить, що немає опозиції до ЗУАДКомітету. Навпаки, вона існує, але поза самим Комітетом і веде проти нього інтенсивну кампанію, яка не завжди має оправдану причину й не завжди покривається з інтересами ЗУАДКомітету, як інституції, та гуманітарною акцією взагалі, але й з інтересами тих, які цю кампанію ведуть. Це доказувано на нарадах, про які мова.

Коротко про ЗУАДК. Вн був створений з ініціятиви УККомітету для спеціяльних, гуманітарних цілей, які він впродовж десятьох років вів і виконував понад всякі сподівання. Виконана ЗУАДКомітетом праця заключається не тільки в практичній матеріяльній допомозі скитальцям, що добігає вже до півтора мільйона долярів, не враховуючи в це зібраних і пересланих харчів та одягів, вона не вичерпується теж і десятками тисяч переселених скитальців. Головне значення ЗУАДК в тому, що він вже в своїх початках переміг величезні ворожі атаки не тільки на скитальців, але через них і на українство взагалі та що він став українською установою міжнародного значення, якої ще не було в історії української еміграції. На цю тему в нас багато говориться й дехто думає, що вона вже „обридла", але є тільки мало людей які здають собі з цього справу та доцінюють її важливість.

Інтересна річ: тоді, коли приятелі ЗУАДКомітету з-поміж українців переважно мовчать, тоді, коли його противники не залишають на ньому „сухої нитки", видумуючи щораз нові закиди та обвинувачення, про цей Комітет з найвищим признанням висловлюються найбільш авторитетні представники американського уряду, ставляючи його та його працю за приклад двом десяткам інших таких же добровільних американських допомогових аґенцій, з яких ЗУАДК має найбільш виразний національний характер.

Друга важлива справа — це громадський храктер ЗУАДК. Вся діяльність і всі фонди цього Комітету є ведені, одобрювані і контрольовані обраними демократичним порядком представниками нашої спільноти, отже є під публічною контролею. Третя справа — кожний доляр, зложений нашою громадою, ЗУАДКомітет, через свою співпрацю з урядом та через свої міжнародні зв'язки, має можливість відповідно помножити урядовими та міжнародними фондами.

Таких і подібних справ можна б наводити багато більше. Але все це, дивним дивом, не вміщується в головах опонентів, які з особистих чи групових мотивів ведуть свою кампанію проти ЗУАДК та призвели до того, що жертвенність нашого загалу вже не тільки на гуманітарні, але й на всі інші цілі жахливо зменшується. Все це зокрема загрозливе тепер та в перспективі майбутнього, коли наша спільнота може бути поставлена перед допомоговими завданнями, з яких наш загал не здає собі справи. Це, очевидно, не сміє замикати наші очі на недомагання в ЗУАДКомітеті, бо такі існують всюди, та на їх конструктивну критику, за яку навряд чи можна вважати ту кампанію, яка ведеться проти ЗУАДК тепер.

Під цим кутом велись останні наради Дирекційної Ради ЗУАДК і під цим же кутом винесено відповідні рішення, з яких — крім практичного продовжування допомогової й переселенчої акції — вважаємо за найважливішу постанову відносно повного впорядкування і координації нашого харитативно-допомогового сектору, не менш важливого, як політичний, що його веде УКК. Всі дискутанти приходили до висновку та доказували прикладами, що кожне захитання ЗУАДК означає рівночасно й захитання УККомітетом та цілим нашим громадським життям. Збільшену активність під кожним оглядом рекомендувала Дирекційна Рада як найкращу розв'язку всіх проблем. Так повинно й статися й це повинні мати на увазі всі наші громадські інституції, як і поодинокі громади та громадяни, яким лежить на серці добро української справи й які для того добра працюють не тільки словом, але й ділом.

ТИЖДЕНЬ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

У довгенькому списку тих різних роковин, чи інших нагод, які стали або загальнодержавними святами в Америці ,або є щорічними урочистими датами для окремих областей Америки чи лише різних її організацій, знаходиться (на сірому кінці, бо за абетковим порядком „Ю") в американській енциклопедії коротенька згадка: „День Об'єднаних Націй, жовтень 24, встановлений президентською проклямацією, для відзначення роковин заснування Об'єднаних Націй". Значення тих роковин переступає межі однієї лише країни, З'єдинених Держав. Газети повідомили теж про більші чи менші маніфестації з цього приводу в різних частинах світу. І нема напевне поважного політичного часопису в усьому світі, який не вважав би просто своїм обов'язком сказати з нагоди цих роковин кілька слів.

Зрештою, на тему Об'єднаних Націй говориться страшене багато, — але може таки менше, як витрачується слів у самій цій організації, в її нюйоркській централі в скляній палаті при І-ій Евеню, і в її прерізних постійних і спеціяльних комісіях і комітетах, що радять в Женеві або збираються, де їм треба. Цією своєю балакучістю Об'єднані Нації найбільш подібні до своєї не дуже світлої пам'яти попередниці — Ліґи Націй. Як були в Лізі Націй, так і витворились тепер в Об'єднаних Націях професіонали, що їх хистом і знанням є — говорити, при чому до найбільшої штуки належить довго і квітисто говорити, але при цьому нічого не сказати. На святочному бенкеті в честь 8-их роковин заснування Об'єднаних Націй, що відбувся кілька днів тому в готелі Валдорф Асторія в Ню Йорку, такі промови виголосила й теперішня президентка Генеральної Асамблеї індійка мадам Пандіт і теперішній генеральний секретар ОН швед Гамершілд: поза гарними словами не було нічого, що могло б виправдувати надію на краще майбутнє. Очевидно — „ляйтмотивом" всіх оцих промов є —— мир і роля Об'єднаних Націй, як для миру в сучасному й майбутньому найбільш заслуженої установи. Це не є теоретична тема, бо проблема війни-миру є дійсно цією центральною проблемою нинішнього світу, що висить над ним, як приповідковий Дамоклевий меч. Пустота промов, що їх виголошують на цю тему офіційні речники Об'єднаних Націй, спричинена їхнім острахом говорити ясно і без обгортання правди в десять бавовн, де саме криється головна небезпека нової війни і від кого і чого практично залежить, щоб зберегти світові тривкий мир.

Ця заокруглена дипломатична фразеплогія керівників ОН є характеристичним показником тамошньої політичної атмосфери й усієї міжнародно - політичної дійсности сучасного світу. Це атмосфера притаманна кожному домові, де хтось когось тероризує. Совєти з сателітами мають фактично тільки 5 голосів на 60 членів ОН. Але це могутній військовий бльок із не менш сильною п'ятою колоною в усіх країнах світу, і цей червоний бльок тероризує і шантажує Об'єднані Нації, які в усіх своїх діях мусять оглядатися на того свого співзасновника і постійного члена Ради Безпеки. Відсіль і слабість Об'єднаних Націй і їх угодівські настрої, і вічне лявірування, щоб „стинати вістря" антаґонізмів. Насправді — є тільки одне вістря, звернене нині проти миру, і ніяка примирність і ніяка найкраща воля притупити його мирним договоренням не зможе його ступити. В розпачливих заходах Об'єднаних Націй таки дошукатись миру з тими, що наставились на завоювання світу війною ззовні і саботажами та революціями зсередини, в оцих усіх розпачливих заходах рятувати те, що врятувати неможливо, — є тільки одна тайна: чи всі члени Об'єднаних Націй здають собі тверезо справу з дійсних цілей СССР і з того, що ці імперіялістично - завойовницькі цілі є частиною совєтсько-комуністичної ідеології і частиною існування панівної кліки в Совєтах?! Коли вони здають собі справу з цього і всетаки не вгавають у шуканні способів „замирення", то роблять це для своєї чистої совісти, для доказання всьому людству своєї доброї волі і для самого принципу — служити мирними засобами справі миру. Коли ж є між ними такі, які грубо помиляються щодо дійсного характеру совєтського члена Об'єднаних Націй і дійсно є переконані, що можна з ним „якось ще договоритися", то їхня наївність і політична незорієнтованість є зародком смертельної небезпеки і для самого існування Об'єднаних Націй і для всього світового миру.

Делеґат З'єдинених Держав в Об'єднаних Націях, колишній сенатор Кебот Лодж, не належить до людей наївних і знаменито орієнтується в характері і цілях СССР. Коли він водночас славить Об'єднані Нації і — разом із президентом Айзенгавером — вірить в Об'єднані Нації, як найважніший міжнародний інструмент миру, то робить це тому, що — як заявив на парадному бенкеті в честь Об'єднаних Націй, — „Совєти не контролюють Об'єднаних Націй, не можуть зламати їх і не мають відваги виступити з них". І як довго так є, так довго дійсно Об'єднані Нації мають рацію існування і можуть виконувати спасенну ролю. З хвилиною, коли б постав сумнів, чи Совєти не мають на Об'єднані Нації — політикою шантажу, терору й підкупства здогадними користями від приязних взаємин з Москвою — занадто шкідливого впливу, — Об'єднані Нації стали б засобом не оздоровлювання, а затроювання атмосфери у незараженому ще комуністичною дурійкою світі.

Все одно — „тепер не є нагода для гірких слів і обвинувачень" — писав з нагоди роковин Об'єднаних Націй „Ню Йорк Таймс". Очевидно, у промові до соленізанта ніхто, що сяк-так рахується з добрими обичаями, не говорить йому неприємностей. Але нещастя, яке грозить людству, лежить не тільки в компліментарній методі говорити про Об'єднані Нації. Нещастям може стати й той „засадничо - неґативний" підхід до Об'єднаних Націй, що починає вироблюватись в частині міжнародної опінії, зокрема в частині американського громадянства. Одні і другі, беззастережні звеличники і беззастережні критики ОН, не є об'єктивні і грішать тим браком глибокого аналітичного хисту, що є необхідний при розв'язуванні всіх великих проблем. Об'єднані Нації були створені для розв'язування найбільших міжнародних проблем і самі стали теж одною з таких проблем. І тому навіть при найкритичнішому підході до них — треба зберігати необхідний об'єктивізм і треба вміти відрізняти в них ті безумовно великі заслуги, що їх вони вже мають перед людством, і ті недоліки та гріхи, від яких вони не є вільні. Збереження Об'єднаних Націй, як могутньої, здорової і авторитетної організації для практичного вирішування прерізних великих справ, — страшенне трудно, коли в ОН сидить СССР з сателітами. Чи можна позбутись з ОН Совєтів і зберегти мир?! Чи треба позбутися їх навіть ціною нової війни?! Чи треба приспішувати цей процес, чи залишити його еволюційному розвиткові?! Буває, що авантюра є теж виходом з ситуації. Але не можна дивуватися, що творці Об'єднаних Націй із демократичного світу не хочуть наслідувати Совєтів і тому засадничо протиставляться большевицькій авантюрницькій політиці, а послідовно — зберігають Об'єднані Нації.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА БРИТАНІЇ

(Допис з Лондону)

Не буде це ніяке „політичне відкриття", коли ствердимо, що З'єдинене Королівство має в цілому світі найбільше вироблений апарат для керування закордонною політикою. Інші країни Західньої і Східньої Европи пережили великі війни і революції, що нераз перервали політичну традицію, руйнували апарати і архіви їх урядів. Англія не мала в себе революції від середини 17 століття (доба Кромвелла). Порівняти нашу многострадальну Україну, що стільки пережила від доби Б. Хмельницькогоо (сучасника Кромвелла), з спокійним ходом життя на цьому острові, мимоволі бере жаль, що нашому народові судилося жити в такій невигідній ґеополітичній ситуації.

Політичний досвід народу зберігається в його адміністративному апараті, в парляменті, між тими людьми, що займаються політикою, як своєю професією. Історія стверджує факти, що в 17 столітті в англійському парляменті засідали навіть люди малограмотні або й зовсім неписьменні, але вони уміли дуже добре знаходити вихід для своєї держави в складній міжнародній ситуації.

Славнозвісний автор соціялістичної „Утопії", міністер короля Генрика VIII, Томас Мор (покараний смертю за вірність засадам Католицької Церкви в 1535 році), дав у своїй книзі правила закордонної політики, які фактично уживав уряд Англії: не шукати воєн, бо це перешкоджає торгівлі. Коли виявиться, що війна необхідна, то старатися воювати чужими, найманими силами й щадити кров свого народу.

Ці правила закордонної політики діють в Британії і тепер. Англія стала найраніше в Европі національною державою і розвинула в своїй політичній традиції те, що називають „національний еґоїзм". Національний інтерес велить зберігати свою вигоду і не дати своїх сил нації на цілі, які не будуть корисні для держави. Англія вела немало воєн на континенті, однак ці війни були вимушені. Навіть останню війну проти Гітлерівської Німеччини називає Черчил „необхідною війною" в І. томі своїх споминів. Фактично, коли б Гітлер обмежив свої домагання тим, що досягнув після конференції великодержав у Мюнхені (здобуття Судетських частин Чехословаччини), то „фюрер" міг би й досі панувати в Берліні. За зміну режиму в Німеччині англійці не хотіли б починати ІІ Світову Війну, як не починали вони війни проти фашистівської Італії. Режими в кожній країні англійці уважають за справу внутрішню, яку вирішати має кожний народ по своїй волі.

Тому така непопулярна була в Британії інтервенція на боці білих російських генералів (Денікін) проти большевицького режиму. Коли прийшов відповідний час, то британський уряд визнав де юре владу Леніна в Москві. Зроблено це не з будь-якої симпатії до комуністичного режиму, а у власнім інтересі. Лойд Джордж, прем'єр Британії, колись заявив, що Англія торгує навіть з людоїдами в Африці, то нема перешкод для торгівлі з большевицькою Росією. По тій самій політичній лінії йде і політика Британії супроти комуністичного Китаю. Англійці уважають, що є в інтересі їх держави мати нормальні відносини з урядом, який фактично панує на китайській території.

Звичайно, була віддавна в політиці Англії засада рівноваги сил. В І. томі своїх споминів про ІІ Світову Війну Черчил описує свою розмову з німецьким представником Гітлера в Лондоні, Ріббентропом, перед ІІ Світовою Війною. Ріббентроп вимагав від англійців „вільної руки" для Німеччини на Сході Европи і обіцяв для Британії „ґарантії" її колоніяльних володінь у світі. На це Черчил дав рішучу відповідь, що Англія супроти таких плянів „фюрера" змобілізує цілий світ, як зробила це проти Німеччини в І. Світовій Війні. Черчил відчув, що Німеччина не спиниться в своїх завойовницьких плянах і стане смертельною небезпекою і для Британії.

Чи діє тепер засада „політичної рівноваги" в політиці Британії? На це нелегко дати відповідь. З одного боку, Британія вже не чує себе рішальною силою в світовій політиці. Між такими великанами, як Америка і СССР, вона відтиснута на дальший плян. Окрім того, невідомо тепер, де в світі знаходиться „центр політичної ваги": в кожнім разі, цей центр не лежить більше в Европі. Події в Бурмі, в Кореї або в Індо - Китаї тепер можуть мати більш далекосяглі наслідки, ніж події в Европі.

Чи англійці бояться Росії? Є безперечно і страх, але з другого боку мешканці Британії розуміють, що Москва має стільки своїх внутрішніх труднощів і стільки проблем у новоокупованих країнах Середньої Европи, що не рішиться викликати новий світовий пожар.

І для наслідників Сталіна мусить бути страшним приклад катастрофи Гітлера і Мусоліні. Бо теперішня тотальна війна не кінчається мировими переговорами противників за зеленим столом, але повним знищенням одного з них. Громадська опінія Британії надіється на сприятливий розвиток подій, щоб уникнути нової війни. Звичайно, тут розуміють сумну долю народів, поневолених Москвою. Але задля визволення цих народів, ніхто в Британії не хоче воювати: ні консервативісти, ні лібералі, ні соціялісти.

НІМЕЦЬ ПРО КОЛИМУ

Поміж німецькими поворотцями, які повернулися недавно з совєтського полону, був один бувший вояк Ганс Гефнер, який подає цікаві відомості про невільничу працю в копальнях золота на Колимі.

Він попав в совєтський полон в січні 1945 р. Побував в різних таборах полонених, а одного дня військовий суд замкнув його акти, з рахунком: За кожний кілограм картоплі — один рік примусової праці. А що він з голоду вкрав 7 кілограмів картоплі, то рахунок був ясний. В слід за цим приділено його до „етапу". Це гурт „засуджених", що складається з 1,000-2,000 душ. Його „етап" мав 1,200 невільників. Їх заладовано в товарові вагони, з заґратованими вікнами, і поїзд рушив в невідомому напрямі.. Кожного дня була „провєрка", бо були випадки, що „засуджені" виломлювали долівку, падали під вагони в часі їзди, щоб в цей спосіб рятуватися від невільничої праці.

Подорож тривала повних чотири тижні. Москва-Казань-Омск, через Амур і вкінці Нахотка. (Пристань біля Владивостоку, напроти Японії). Тут почув він перший раз слово золото і Колима.

Одного дня почули вони вигуки „давай-давай" і їх під енкаведівськими багнетами піґнали на корабель. Тут застали вони уже близько 2,000 таких, як вони, так то на цьому кораблі було всіх засланців понад 3,000, з цього трьох німців.

Після чотирьох днів плавби, побачили вони обрії суші. Було це найвужче місце проплиbу, так званий татарський просмик. (Між островом Сахаліном і азійсько - совєтським континентом). Рівночасно на кораблі почала кружляти дивна поголоска, що на охотському морі кружляють американські кораблі, які задержують такі транспорти, як цей і всіх засланців не-росіян звільнюють. І засланці дійсно побачили два воєнні кораблі, але це були совєтські, які охороняли їх транспорт.

Сьомого дня, причалили вони до якоїсь пристані. Був це Маґадан, при охотському морі. До недавна невеличка рибальська оселя, а сьогодні модерне місто із 40,000 мешканців. Місто це вибудували японські воєнно - полонені.. До самої пристані корабель не міг добитися, бо море було вкрите грубою верствою леду. Аж як совєтський ледолом пробив дорогу, доплили вони до самої пристані. На кораблі був такий холод, що понад 1,000 „пасажирів" відморозили ноги. А крім цього почав усім дошкулювати голод, бо харчі (перемерзла картопля та капуста) вичерпалися. Щойно в Маґадані довідалися вони, що означає слово „золото і Колима". А саме, совєтські волки з охорони, насміхаючися з засланців, говорили: „Там дістанеш могилу і хрест зі золота".

Маґадан, це столиця „золотої республіки", яка простором більша в шість разів від Західньої Німеччини. Перед 20-ти роками жило на цьому просторі 10,000 людей, а сьогодні є їх 5 мільйонів. Цей простір, називають також „Дальстрой", а стоїть він під виключною владою МВД. Кожнорічно доповнюють ці терени новими невільниками, числом біля ¼ мільйона. З Маґадану виїздить кожного тижня торпедова лодка, навантажена золотом, до Владивостоку.

З Маґадану транспортують невільників вантажними автами на північ. А як зимою сніги завіють дороги, то транспорти ідуть замерзлими ріками. Попередньої зими пробували Совєти перевезти 3,000 невільників кораблем через проплив Берінґа до Амбарчика, положеного над гирлом Колими в східньо - сибірське море. Корабель замерз в ледах і щойно весною, добився до цілі. Але на кораблі не було вже ні одного невільника, бо всі погинули з голоду та холоду.

Після 12-дневного транспорту, доїхали вони до якоїсь оселі, в якій живе около 5,000 мешканців. Ця оселя побудована з дерева і має своє летовище, з якого стартують літаки зі золотом до віддаленого на приблизно 1,000 кілометрів Маґадану. В цій оселі перебув оповідач повних два роки, працюючи в копальнях золота. Ці копальні улаштовані дуже примітивно. Терен скалистий, а як є дещо землі, то вона замерзла наче скала.

Невільники поділені на бриґади, а кожна з них числить по 30 чоловіка. Звичайно лучать таких 20 бриґад в одну групу, для якої визначується площу 500 метрів довжини і 200 метрів ширини. Кожний невільник дістає визначене місце 1.20 метра довге і 0.80 метра широке, і це є його „копальня". Копати треба 3 метри або і більше вглиб. На цю працю дістає кожний: 1) залізний лом, на обох кінцях загострений, 2) сокиру на короткім держаку, 3) таку саму лопату, 4) залізну ложку.

Найперше мусить невільник здряпати поверхню землі, а опісля пробиває в камені діру, на пів метра глибоку та на 10 центіметрів в промірі. (Так „копали" ми в першій світовій війні окопи на Карсті в Італії). Опісля „копає" невільник та-

(Закінчення на стор. 3)

Степан Женецький

ЗА ЧУЖІ ІНТЕРЕСИ

(Спомини з польсько-німецької війни)

(2)

У Перемишлі багато наших хлопців пересіло у поїзди, що йшли на Варшаву, Познань, Лодзь та інші північні й північно-західні польські міста, бо, як відомо, польська влада призначала українців відбувати військову повинність у корінній Польщі, а поляків присилала на українські етнографічні землі. Решта мобілізованих поїхали на Краків і Катовиці, а далі на західній польсько-німецький кордон. Я поїхав до Тарнова, а звідтам на південь, до місця мого призначення — Нового Санча.

Хоч війни ще не було, в ґарнізоні ново-санчівського полку панувало цілковите безголов'я. Кількома сотками новоприбулих вояків, покликаних на „вправи", ніхто не опікувався. Ми були здані на самих себе. Ніхто не контролював наших документів, ніхто не питав, чого ми приїхали. Кілька днів не давали нам ні прохарчування, ні приміщення. Добре, що надворі було тепло, і ми ночували, де хто міг — одні просто на подвір'ї ґарнізону, під каштанами, а інші йшли до міста, і там шукали собі нічлігу, Також з харчами було нам у перші дні не важко: кожен привіз із собою домашніх булок, пирогів тощо, і тим жив. Та й грошей було у кожного по парі золотих, за які можна було щось прикупити.

Так перебули новопокликані щось два чи три дні. Але як вийшли харчі й гроші та як надокучило вже спання на землі та шукання нічлігу, — резервісти почали обурюватися. Стали голосно домагатися, щоб щось з нами робили: або прийняли до полку й заопікувалися, або відпустили додому. Молодші старшини тільки плечима здвигували: „Нічого не порадимо, не наша справа . . . Ідіть до довудци пулку", тобто до командантa полку. Кілька поляків пішли до коменданта ґарнізону і зажадали: „Або давайте нам їсти, або відпускайте!" Це допомогло, і десь на третій чи на четвертий день почалася реєстрація, видали одяг, нагодували і почали приділювати по частинах. Усі ми, резервісти, одержали новісіньке умундурування й взуття, а також нові, ще не вживані, кріси, баґнети, лопатки й протигазові маски. Все це видавали з маґазину „Моб", тобто мобілізаційного. Це було ще наявнішим доказом, що йде до війни.

Ще гірший балаґан був з тими вояками, що прибули за кілька днів після нас, покликані вже справжньою мобілізацією. Ці також кілька днів крутилися по ґарнізоні й по місті, мов бездомні волоцюги. Вони ґурмами ходили по великій ґарнізоновій площі, і як тільки зустрічали старшину, кричали:

— Єсьць хцеми! . .

— Спаць нє мами ґдзє! . .

— Поцосьцє нас ту сцьонґнелі, як нє мацє цо даць жрыць . . .

Їсти їм пізніше дали, і теж примістили по стрихах касарень, але ні умундурування, ні зброї вони не дістали, бо нічого вже не було. Вони носили далі свій цивільний одяг, а зброю одержали — хто старий, поржавілий баґнет, хто лопатку, а хто порожню пушку від газової маски.

Одержавши досить фантастичну уніформу „стшельцуф подгалянських", з „пюрком", „капелюшом" і „пелєриною", я зараз же пішов до міста, щоб зробити собі на пам'ятку знімку. У місті зустрів припадково свого земляка, фризієра Василя Р., який працював тут в голярні. Він запровадив мене до одного з кращих місцевих фотографів і погодився почекати на мене в ательє, поки зроблять знімку. І саме в той час, як я сидів на стільці і старався зробити гарну міну до фотографічного апарату, з радія, що знаходилося в кімнаті, почув вістку, яка звучала приблизно так: „Сьогодні сталася у політичному світі незвичайна подія: гітлерівська Німеччина склала пакт неаґресії з комуністичною Росією . . . Хоч ця подія — говорив польський спікер зденервованим голосом — може мати важливе міжнародне значення, одначе на польську зовнішню політику вона не матиме жадного впливу..." Це польське радіо подавало вістку про німецько-совєтський пакт ненападу, що його назвали пізніше договором „Ріббентроп - Молотов" і що за кілька днів мав такий фатальний вплив на долю Польщі й цілого світу. Це був день 26 серпня 1939-го року.

Вийшовши від фотографа, я сказав землякові:

— Василю, ти чув, що казали через радіо? Війна буде . . .

Ми розійшлися — він пішов до праці, а я до касарень.

Вернувшись до ґарнізону, я застав там вже воєнне поготівля: воякам спішно видавано сухий харч і строго заборонено виходити до міста. Під вечір того дня прийшов наказ, щоб військо звільнило касарні. Цілий полк випроваджено з ґарнізону і порозміщувано в кількох більших будівлях у місті. Це був розумний наказ — його метою було запобігти великим втратам під час можливого бомбардування касарень. Частину, до якої я був приділений, заквартирували в якійсь школі. Тут ми перебули кілька днів. Яка це була школа і на якій вулиці містилася — не пам'ятаю.

Як поляки легковажили собі німців і як обдурювали самі себе щодо німецької слабости, хай послужить, як приклад, пропаґандивна лекція, що її дав один з офіцерів тому відділові, в якому я перебував. Одного вечора скликано всіх вояків нашої частини на подвір'я і старшина, що виконував функції „святовеґо офіцера", значить, культурно-освітнього чи пропаґандивного референта, промовив до нас приблизно так: „Хлопці, маємо війну . . . Відвічний наш західній ворог — прусаки, напали на нашу „укохану ойчизну" . . . Декому з вас може видаватися, що німці сильніші за нас, бо їх є 80 мільйонів, а нас тільки 35 . . . Але в „жечивістосьці", хоч поляків є менше, ніж німців, та ми сильніші, бо прусаки — „наруд старцуф і дзєці", а польський нарід — „наруд сільней млодзєжи" . . . Тому німці можуть виставити щонайбільше 5-мільйонову армію, а Польща може легко змобілізувати 10-мільйонову, а як треба буде, то й більшу . . ."

Не знаю, як решта вояків, але мене ця „арґументація" виховного офіцера ніяк не переконала.

За кілька днів перед початком воєнних дій, у ново-санчівському полку, чи вірніше серед його командування запанували цілковитий нелад і замішання. За день чи два дні до вибуху війни нас чотири рази посилали пішки туди й назад до містечка Ліманови, що лежить за 30 чи 40 клм. на південь від Нового Санчу, а два рази туди й назад возили поїздом. За кожним разом полк займав бойові позиції фронтом до словацького кордону, звідки сподівалися можливого приходу німців. Причина, чому наш полк стільки разів посилали туди й сюди, була здається в тому, що полкова команда не була поінформована, по чиєму боці стала молода словацька держава: по польському чи по німецькому. Про дезорієнтацію командування полку відносно становища Словаччини свідчили суперечні вістки між вояками, які походили від командування. Словаччина виповіла війну німцям — одного дня ранком пішла чутка між вояками. Вполудне ця сама чутка вже звучала: Словаччина дозволила німцям перейти через свою територію... Ці вістки змінялися кілька разів денно, і наш полк мандрував з Нового Санча до Ліманови, або з Ліманови до Нового Санча. Така сама незорієнтованість командування полку була відносно становища Совєтів. Про большевиків ходили різні чутки. То говорили, що Совєти йдуть Польщі на допомогу, то казали, що червона армія йде проти нас...

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Рачестер, Н. Й.

40-літній ювілей „Запорожської Січі", 367 Від. Українського Народного Союзу.

...Лупайте цю скалу,
Нехай ні жар, ні холод
Не спинить вас.
Зносіть і труд і спрагу й голод
Во вам призначено скалу
[цесю розбить...
(Ів. Франко)

І лупали... 17 членів „Запорожської Січі", почавши від жовтня 1913 р., пробивали шлях для нових поколінь. Ні труд, ні прощесть не спинили їх. Вони йшли вперід і ставили підвалини для культурно-освітнього життя української громади в м. Рачестер.

З 17 піонерів, які починали муравлину працю, сьогодні в живих остало тільки 5. Це панове: Антін Мельник, Микола Мазурчак, Микола Попович, Василь Бащук, Кирило Хомин. Їхні лиця сяють радістю, коли бачать вислід своєї праці. Сьогодні наш Відділ начисляє 602 члени. Починаючи працю без одного цента капіталу, продовж 40 років через касу Відділу перейшло около $11,000.

Перед нашими очима, немов живі, проходять картини праці від перших до нинішних днів, які подав нам у звіті член-основник п. Антін Мельник. Це не тільки праця УНС для своїх членів, але й праця над піднесенням національної свідомости всього українського населення нашої місцевости. Українська Католицька Церква, Українсько-Американський Клюб, це у великій мірі заслуга членів „Запорожської Січі", котрі не жалували ні труду, ні грошей, а спільно з іншими організаціями і Відділами УНС довели до того, що сьогодні більш чим 500 новоприбулих українських родин знайшли в Рачестері гостинну хату.

Цьогорічна Президія 367 Відділу УНС це: старий імігрант-піонер п. Микола Сорохтей, його заступник — новоприбулий член нашої громади п. Карло Маньківський, секретар і касир — панове Василь Попович і Михайло Мельник — це вже діти американської землі, те нове покоління, для якого пробивали шлях їхні батьки, котрі їх навчали „хто вони і чиї діти".

Як бачимо, немає тут різниці між „старими", „новими" і тут народженими, бо всі вони діти однієї матері — України.

Дальше бачимо в Президії і тих „старих", котрі вступили до Відділу вже після його заложення й протягом своєї впертої довголітньої праці здобули собі почесне місце і довір'я членів. Це панове: Петро Гринів, Франк Песко, Антін Бабій, Василь Бащук, Кирило Крук, Василь Бабій, Михайло Башто, Іван Лялюк, Степан Чайковський і новоприбулі панове: Михайло Лялька, Степан Уричук, Микола Бараняк.

Перший день Ювілею 17 жовтня — це Святочний Концерт з різноманітною програмою з участю хору „Боян" під керітництвом проф. Цепенди, ансамблю бандуристів ОДВУ під керівництвом п. Тупіса, молодих танцюристів — членів УНС зі школи п. Заболоцького, солісток п. Зелес і п. Сушко, при фортепіяні п. Климців і п. Роберт Шереліс-юніор.

Концерт відкрив предсідник п. Микола Сорохтей при виповненій по береги великій залі Укр. Амер. Клюбу. Тут бачимо сиволосих піонерів, їхніх дружин, дітей і внуків, бачимо також новоприбулих старих і молодих. Усі вони дружньо вшановують великий чин і неструдиму працю Українського Народного Союзу.

Делеґати 47 українських організацій складають свої щирі побажання. Першою складає привіт голова 36 Від. УНС ім. „Пресвятої Богородиці" — п. Ю. Лиса, дальше слідує привіт голови УЗХ п. Росоловської, предсідника 217 Від. УНС ім. Св. Йосафата — п. Колодаського, Від. УНС ім. Св. Анни, „Провидіння" і других. Зворушлива була хвилина, коли п. А. Мельник, голова 6 Від. СУА, дружина піонера п. Антона Мельника, складаючи привіт поцілувала касієра Відділу п. Михайла Мельника. Батько, мати і син стрінулись при громадській праці, усі на важних постах.

На спеціяльне вирізнення заслуговує привіт представника ОДВУ, який підкреслює, що вітаючи Ювілята, він вітає всю стару іміґрацію, котра своєю невсипущою працію будувала церкви, школи, творила національні організації, через що задержала українське обличчя, за це все старій іміґрації належиться особливе признання.

Щирі привіти складали також представники організацій новоприбулих: п. Снилик від Т-ва „Самопоміч" і Відділу УНС при „Самопомочі" і п. Губка від 25 Від. ООЧСУ. „Я радію, коли бачу, що на сцену виходять люди, яких голови припорошені сивиною", сказав п. Губка.

Привіти складають не тільки делеґати місцевих організацій, але складає привіт також делеґат Головної Управи УНС — головний касир п. Роман Слободян. „Той чоловік, що сидить на $15,000,000 і береже ваших грошей", як представив його п. Попович. В коротких, але ядерних словах згадав п. Слободян не тільки історію 40-літньої праці нашого відділу, але історію 60-літньої праці цілого УНС. „УНС — це наші церкви, школи, народні доми, різні організації, УНС — це історія України на цій вільній американській землі, У. Н. С. — це сама Україна", сказав п. Слободян.

І дійсно. Перше українське друковане слово на цій землі пролунало з органу УНС — „Свободи". Це слово доходило до найдальших закутин цієї великої країни. Воно несло розраду тим, що в шахтах, глибоко під землею добували собі кращу долю; тим, що в далеких преріях корчували ліси і потом зливали цю прибрану батьківську землю, а за здобуті цією важкою працею гроші будували народні доми, церкви, не тільки тут в Америці, але будували їх також вріднім краю. Скільки там церков, читалень, кооператив збудовано працею наших еміґрантів, скільки „Рідних Шкіл" удержувалось їхнім трудом? Це, що сьогодні про Україну знає увесь світ, це у великій мірі заслуга отих наших піонерів, які 60 років тому ставили перші підвалини під велику будівлю „Український Народний Союз".

Другий день Ювілею: панахиди за померших членів „Запорожської Січі", які відправились у всіх українських церквах Рачестеру. Пополудні прийняття для членів, їхніх родин і запрошених гостей. У великій залі Укр. Амер. Клюбу зібралось біля 600 осіб. Всі стоять, а член Відділу Всеч. о. Лопухович проводить молитву. Опісля відкривається куртина, на сцені стіл, на ньому 40 засвічених свічок. Секретар відчитує імена тих членів, що відійшли на віки. Після кожнього імени гасне одна свічка. Останньою гасне 40-ва. Це Дружина нашого теперішнього предсідника.

На закінчення 5 піонерів і всі члени, котрі є „понад 25 років у Відділі, одержали гарні дарунки.

Ось так 367 Від. УНС „Запорожська Січ" в Рачестері відсвяткувала свій 40-літній Ювілей.

Міра Повх.

Ютика, Н. Й.

Річні збори відділу УКК.

Унеділю, 18 жовтня, в литовській галі, відбулися річні збори місцевого відділу УКК в присутности представника Централі д-ра І. Заваликута. Запізнення річних зборів сталось тому, що нова структура екзекутиви була неясна, в правильнику випали зовсім фізичні члени, що не є членами організацій і певно збори і тепер не змогли б перебудуватись, коли б не присутність представника Централі. Тож після виборів президії і заслухання звітів членів уступаючої екзекутиви та звіту ревізійної комісії, була ухвалена абсолюторія управі відділу і збори перейшли до найскладнішого питання: створення екзекутиви за новими принципами. І тут з першого ж кроку виявились труднощі. Саме в цей час, в Клівленді відбувався собор православної церкви і всі активісти православної громади старої еміґрації виїхали на цей собор, тому на зборах не було жадного делеґата від організацій, які існують при громаді старих іміґрантів. Лише дякуючи роз'ясненням д-ра І. Заваликута був знайдений вихід з цього становища і збори ухвалили створити нову екзекутиву з 11 осіб: голови, трьох заступників і 7 членів, з яких одно місце заступника голови резервовано для делеґата православної громади старої іміґрації та по одному членському місцю зарезервовано для: делеґата від 483 відділу УНС, від 293 відділу Робітничого Союзу та від Горожанського Клюбу американців українського походження. Це уможливило вести далі збори і приступити до вибору голови відділу, двох заступників, секретаря та трьох членів нової управи. Після довгих і затяжних дебат, на голову відділу одноголосно був вибраний Богдан Гарбовський, заступниками голови обрані Олександер Герець та мґр. Юліян Кушнір, а членами обрано Ірину Запаранюк, Омеляна Томича та Івана Яковенка. Секретарем нової управи знову обрано одноголосно п. Михайла Войтовича, що був секретарем відділу і в старій екзекутиві. В той спосіб було розв'язане найтяжче питання порядку денного і збори приступили до вибору ревізійної комісії, яку обрано в такому складі: пп. Василик Іван, Величко Володимир та Єржківський Микола. Головою громадського суду обрано д-ра Юліяна Рабія та членом Ярослава Цебруха; місце другого члена суду зарезервовано за представником православної громади старої іміґрації.

Далі збори вислухали доповідь представника Централі д-ра І. Заваликута про роботу пленума Централі УКК, що відбувся 10 та 11 жовтня і про завдання, які ставить Централя до своїх відділів. Доповідь показала, що Централя дбає про виправлення основної хиби минулого часу — відсутности живого зв'язку з своїми відділами на місцях. Змістовна ж доповідь д-ра І. Заваликута, що зумів висвітлити всі болючі питання, влила енерґію і додала великої охоти для всебічної допомоги новообраній управі з боку всіх місцевих організацій. Тому новій управі потрібно спертись на свою широку базу і скликати пленарні засідання всіх делеґованих організаціями представників не менше одного разу на квартал, щоб в той спосіб всі місцеві українські організації були в курсі роботи відділу УКК. Голова зборів д-р Богдан Гарбовський просив д-ра І. Заваликута передати від імені зборів подяку Централі за вчасну допомогу, обіцяючи з свого боку докласти всіх зусиль аби виконати поставлені Централю перед відділом завдання, а наявність на зборах делеґатів переважної більшости місцевих організацій дає запоруку, що ця обіцянка буде успішно виконана.

О. Ч.

Ню Йорк, Н. Й.

Спільні наради українських і білоруських студентів.

Минулого тижня, 18 жовтня, відбулась тут перша з черги спільна нарада представників українського і білоруського студентства. В нараді, яку скликано з ініціятиви Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) українське студенство заступали: Е. Кульчицька, М. Почтар і З. Кравець, а від Об'єднання Білоруських Студентів БСТА взяли участь: П. Манковський, В. Русак і Г. Русак. Основою наради були дві доповіді, виголошені М. Почтарем і П. Манковським. У них доповідачі дали вичерпний огляд з життя і діяльности свого студентства, зосереджуючись зокрема над проблемами, що виринають перед ним, як студентством народу, що працює і бореться за своє визволення з-під панування червоної і зазіхань білої Москви.

Звертаючись до історії співпраці студентства цих двох братніх народів в минулому учасники наради визнали конечністю відновлення посиленої, згідно з вимогою часу, плянової співпраці, що стає так необхідною на шляху протидії злу і неправді, якими ще часто-густо окутані справа України і Білорусі серед американського студентства і професури.

В обширній діловій дискусії порушено ряд справ, пов'язаних з способом розвинення успішної співдії.

Її підсумовано у формі прийнятих постанов наради, в яких м. ін. обидва Союзи зобов'язались затіснити співпрацю своїх Управ, змагати до такої спільної дії своїх членів на окремих високих школах ЗДА, спільними силами організувати правдиву інформацію про Україну і Білорусь і єдиним фронтом давати належну відсіч намаганням російських і проросійських елементів обкрадати і викривлювати здобутки — надбання української та білоруської культур.

ЗАК

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

П. СЛИНЬКО З КОЛОМИЇ ДІСТАВ ОРДЕН ЛЕНІНА

Гірничий майстер шахти ч. 6 Коломийського шахтоуправління тресту „Львіввугілля" П. П. Слинько нагороджений орденом Леніна, як повідомляє часопис „РУ" з дня 22 вересня. Орден Трудового Червоного Прапора дістав І. В. Петренко — провідник шахти ч. 18 Ровенківського шахтоуправління. Цими орденами большевицька московська влада заохочує українських робітників до того, щоб з усіх сил працювали на окупантів. Робітники воліли б дістати більшу заробітну платню, а не металеві бляшки, що їх совєти називають орденами.

ЗАХІДНІ УКРАЇНСЬКІ ОБЛАСТІ НЕ ВИКОНУЮТЬ ПЛЯНІВ

У „Зведенні" міністерства сільського господарства і заготівель стрічаємо дані про заготівлю грубих кормів і силосування у колгоспах на 25 вересня 1953 р. З цього „Зведення" видно, що Тернопільська область виконала плян тільки на 776,8%, Станиславівська — 66.0%, Закарпатська — 59.9, Львівська — 57.2 і Дрогобицька — 55.6. У всіх статистичних табелях новоокуповані області стоять внизу статистичних табель.

„ЗАМІСТЬ РОЗГОРТАННЯ ТОРГОВЛІ — ЛИСТУВАННЯ"

„При автошколі, яка розташована в селі Нова Прилука, Турбівського району на Вінниччині, є невеличка крамниця. В цій „торговельній точці" вдосталь вил, кіс, лопат, а от хліба, цукру, цукерок, цигарок, зошитів та інших товарів масового споживання немає або завозяться вони з великими перебоями.

Торгівля тут організована вкрай погано. В суботу, наприклад, завідуючий магазином, він же і продавець, цілий день готує товар для торгівлі в райцентрі. В неділю виїздить туди і продає товар на базарі. У понеділок завідуючий магазином відпочиває, у вівторок одержує товар на базі, в середу здає гроші (виручку). В решту днів тижня він „торгує".

На таку організацію торгівлі і відсутність потрібного асортименту товарів курсанти школи не раз скаржились до облспоживспілки. Після кожної скарги заступник голови правління Вінницької облспоживспілки тов. Іваненко надсилає папірця, в якому зобов'язує виконуючого обов'язки голови правління Турбівської райспоживспілки тов. Сидоренка перевірити стан справ в крамниці і забезпечити в ній безперебійну торгівлю. Але тов. Сидоренко не звертає уваги на папірці, і все лишається по-старому.

Про бездушне ставлення керівників райспоживспілки до обслуговування курсантів знає і секретар Турбівського райкому партії тов. Ніколаєв. Та й в райкомі, замість того, щоб примусити працівників райспоживспілки налагодити торгівлю, задовольняються тим, що між кооперативними організаціями триває листування".

Оте „бездушні ставлення керівників", які не дбають про добро населення, тільки листуванням стараються позбутися його домагань. Всякі Ніколаєви вдоволені, бо їм добре поводиться.

НІМЕЦЬ ПРО КОЛИМУ

(Закінчення зі стор. 2.)

ку другу діру, при чому „бриґадир" наганяє завжди до поспіху. Опісля закладається в ці діри динаміт, його запалюють і так „копальня" поглиблюється. На весні, спрямовують через ці „копальні" гірські потоки, а окремі невільники черпають дерев'яними черпаками дрібне каміння та пісковий намул і полочуть так довго, аж в черпаку збереться золото. Денна норма для одного невільника виносить 12 до 15 грамів чистого золота. Нераз вдається цим, що полочуть золото, заховати дещо для себе. Але його вартість там мала. За один грам платять тільки два рублі, а кільограм чорного хліба коштує 3-4 рублі. Оповідач бачив випадки, що найдено куски золота, вагою 500 грамів. Є крім цього і так звані золоті шахти, які доходять до 25 метрів глибини. В цих шахтах працюють наймодерніші американські машини. Зимою холод доходить до 60 ступнів нижче нулі (Цельзія), а літом докучає спека, а зокрема непроглядні рої всілякої комашні, яка прямо випиває кров з тіла. Невільники намазували відкриті часті тіла грубою верствою болота, та в цей спосіб хоронили себе від цієї пляґи. Взимі доставляли їм харчі тільки літаками. А діставали вони дено 200 грамів хліба і якусь мучну юшку. І нічого дивного, що кожної зими, гинуло там 30% невільників. (В р. 1944 відвідував „Дальстрой" американський віцепрезидент Генрі Воллес, який опісля заявив, що це, що він бачив, це „вдалий Тенесі-проєкт на російській землі").

Траплялися часті випадки нарочного окалічіння, або і самовбивств. Дехто пробував тікати, але він самий вертався, бо в тайзі ждала його певна смерть. Інші пробували втечі лодкою поперек проливу Берінґа, що широкий тільки на 75 кілометрів, а який ділить Совєти від Америки. Але цей пролив патрулюють совєтські воєнні кораблі й літаки. З Колими є тільки одна вільна дорога: на той світ...

Совєтські вояки та енкаведисти, які стерегли невільників, були, на ділі теж заслані. Вони, що були колись попали у німецький полон, покутували тепер за це на Колимі. Табір, в якому оповідач „жив" та в якому містилося 1,000 невільників, був обв'язаний колючим дротом, і бережений енкаведистами та собаками. Табором рядили кримінальні бандити, їх прислужники та доносчики. За час свого побуту, оповідач не мав права написати ні одного слова до своїх рідних, а й від них не діставав ніякої вістки.

„Я та ще десятьох воєннополонених німців, попалися між цих, яких після десятилітньої неволі, звільнено із цього пекла на землі" — закінчив свій короткий опис, Ганс Гефнер.

Нестор

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149. 2-а Ев.

В п'ятницю, 30 жовтня ц. р., в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбудеться авторський вечір **Остапа Тарнавського.** Автор відчитає м. і. своє недруковане ще ніде оповідання сензаційно-кримінального характеру п. з. „Рапорт інспектора Бравна". Початок о год. 8 ввечорі.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

З'їзд Українських Лісників в ЗДА

В Филаделфії відбувся в дні 3 жовтня ц. р., в день св. Евстахія, патрона Українського Лісу, З'їзд Українських Лісників, на який з'їхалося кількадесять учасників. Деякі лісники приїхали на З'їзд, вудбуваючи по 200, 500 а навіть 700 миль дороги. Позатим наспіли привіти З'їздові від лісників з далеких стейтів ЗДА, Европи і Канади.

Як з промови голови лісників виходить, на еміґрацію вдалося вийти всього 500-600 українським лісникам у той час, коли в лісах України працює під московсько-большевицьким кнутом около 25 — 30,000 лісників.

На З'їзді обговорено різні актуальні справи та обрано поновно дотеперішний провід, докооптувавши ще до нього, для зв'язку з американським лісницьком світом, інж. Богдана Кізиму, лісника дипльомованого останньо на американськім університеті Єйл. З'їзд надав п. Романові Купчинському звання почесного українського лісника за заслуги, покладені мистецьким словом і піснею для Українського Лісу і культури українського лісницького побуту.

По З'їзді відбувся ексклюзивний Св. Остафіївський Товариський Вечір, на якому було приявних кількадесять осіб гостей, не-лісників. В мистецькій програмі Вечора були запродуковані перший раз на публичнім форумі нові лісницькі пісні Романа Купчинського, які слухачі прийняли оваційно. Пісні проспівав арт. Радванський при акомпаняменті проф. Перфецького.

Увесь Св. Остафіївський Вечір пройшов у настроєвій атмосфері, вичарований споминами і духом Українського Лісу і був дуже удачний.

(М. Н.).

СПІВАЧКА ГАННА ШИРЕЙ ПРИЇХАЛА ДО ЗДА

Цими днями літаком прибула до Ню Йорку з Европи відома українська співачка (меццо-сопрано) Ганна Ширей.

Ганну Ширей, як співачку, знають українці не лише на еміґрації. Ще на рідних землях Ганна Ширей була солісткою української хорової капелі „Думка" під мистецьким керівництвом проф. Нестора Городовенка. Пізніше, вже на еміґрації, вона також працювала в хоровій капелі „Україна" проф. Нестора Городовенка, що не раз виступала майже в кожнім таборі ДП в Німеччині.

Після роз'їзду з Европи по різних країнах світу українсько ї еміґрації, особливо починаючи з 1949 року, коли роз'їхалися і всі мистецькі сили, Ганна Ширей до цього часу залишалася в Европі, часто влаштовувала по залишках колишніх великих таборів свої концерти, більше безкоштовно, підтримуючи на дусі наших, забутих Богом і людьми, залишенців в Европі. Як нам відомо з преси, Ганна Ширей досить часто виступала з своїми концертами і серед німців та користувалася серед них великою популярністю.

Будемо надіятись, що гостинна країна ЗДА, до якої тепер Ганна Ширей прибула на постійно, а також українська спільнота, серед якої вона житиме, зроблять все від них залежне, щоб ця мистецька одиниця не загубилася в „джабових" буднях. Будема чекати ближчої нагоди послухати співачку на наших концертах.

Віра Павленко
і Іван Дубинець.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ Й ГАЗЕТИ, ВО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА!

Спорт

ПОЧАТКИ ФУТ. СЕЗОНУ 1953-54

У. А. С. Т-во Рочестер — мистець сезону 1952/53 Нортвестерн Ню Йорк стейт інтер ситі сакер ліг" виступив до осінніх лігових розгривок в зміненому і на багато відмолодженому складі. І хоча перші висліди не такі, як бажалося б — програ 6:2 проти Лякаванни-Гіспанос, 3:2 сензаційна виграна проти найсильнішої дружини „Селтикс" і знову програ 3:1 проти „Спортсклаб"-у — то всеж таки жертвенна, повна енергії і завзяття гра та прикладна поведінка змагунів вказують, що Провід Т-ва став на правильний шлях реорганізації і оздоровлення Дружини, та що найближче майбутнє принесе успіхи і поставить рочестерську одинадцятку на одне з перших місць між українськими дружинами З. Д. А.

„ЛЕВИ" — „ФАЛЬКОНС" 2:1 (2:1)!

Шікаґо, 18. 10. 53. — Престижеві футбольні змагання обидвох кандидатів на цьогорічного першуна шікаґовської округи принесли „Левам" давно вже належну та заслужену перемогу!

Соняшна, тепла, осіння погода створила потрібні передумови до цього, що змагання набрали вартости справді одної з найбільших футбольних імпрез м. Шікаґа за останніх п'яти років. На прекраснім стадіоні у Віннемак-Парку зібралася небувала, на американські відносини, кількість глядачів (около 2000 осіб), які були свідками завзятої та у свойому перебігу незвичайно емоційної гри. І хоч технічно змагання не стояли на найвищому рівні, — то всеж таки вони були одними з найкращих у цілому сезоні та вповні виправдали своє вирішальне значення. Вислід — запав вже в першій півгрі, коли то при стані 1:1 (зі стрілів: Маркевича (Леви) на 15 хв. і Єндрияса (Фальконс) на 33 хв.) — Богдан Куцан, властивий режисер змагань, „смертельного бомбою" з повітря — з прекрасної „центри" Стахровського — замаркував другого, рішального ґоля. Це був, без сумніву — найкращий момент, а рівночасно кульмінаційний пункт цих небувалих змагань. В другій половині „Леви", позбавлені Маркевича на лівому крилі (контузія), змушені були грати більш дефензивно, хоч назагал не „мурували" та не грали на час. В цьому періоді наша поміч в складі: Тищенко, Андрушко, Кузик — виказалася найкращою і найбільш стабільною лінією дружини. Найліпшим грачем нападу був, крім вже згаданого Куцана, невеличкий ростом „Джім" Стахровський. Касіян — на воротах боронив бездоганно, виловлюючи кілька небезпечних стрілів. Виразно слабих пунктів в дружині абсолютно не було.

Завдяки цій „золотій" вигрі, „Леви" відбилися на 3 пункти від другого місця в табелі (що його й надалі задержує „Фальконс" і практично є вже не до здігнання. Без огляду на висліди інших змагань „Левам" вистачають 2 точки з двох ще залеглих змагань, щоб називатися: Чемпіоном Шікаґовської Ліґи на рік 1953.

Роман Дублянниця.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В Англії

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ П. ГРАБОВСЬКОГО В ЛОНДОНІ

За ініціятивою управи відділу Об'єднання Українців у Великобританії відбувся в Лондоні літературний вечір, присвячений 50-літтю з дня смерти Павла Арсеновича Грабовського.

Заля — переповнена українцями, мешканцями м. Лондону та околиць.

Вечір відкрив голова управи відділу М. Тарнавський.

О. Бондаревський у своїй цікавій півторагодинній доповіді яскраво змалював життєвий і творчий шлях П. А. Грабовського. По доповіді слово забрав А. Легіт, висловивши жаль ,що в той час, як на Україні творчість наших письменників і поетів фальсифікує ворог, тут на еміґрації чомусь напів забуто імена Івана Манжури, Архипа Тесленка та Павла Грабовського. Далі виступали п. Барчук, п. Антоненко, проф. Шиян та мгр. Онисько.

В Бразилії

УКРАЇНЦІ НА СТОРІЧНОМУ ЮВІЛЕЮ ПАРАНИ

Бразилійська провінція Парана святкує 100-роковини свого істнування. Вже відбувся перший день цих святкувань, в якому брали участь українці. Виступав хор з міста Куритиби під диригентурою. Любомира Мацюка. Хор відспівав тільки чотири пісні. Заля приймала кожну пісню бурхливими оваціями.

Хор викликав подив усіх присутніх своєю винятковою дисциплінованістю, зорганізованістю, прекрасним добором голосів, як жіночої так і чоловічої його частини.

Після хору виступали українські танцюристи.

З усіх кінців залі лунали вигуки „біс". Авдиторія довго і завзято оплескувала виступи. Але дикторка оголосила, що мистецький виступ української колонії закінчено. Тоді в залі чути було багато зауважень: „со ісо?" (тільки всього?), „пресіза майс!" (треба ще!), „вай комеса отра вез"! (давайте спочатку!). Здається, ліпшого реаґування авдиторії виконавці не могли собі й уявити.

Спільна прилюдна заява високих гостей прозвучала найкращою нагородою для цілої нашої колонії:

— Український виступ став коронним і концентраційним пунктом для всього нашого конґресу!

На останок деякі з учасників конґресу просили надіслати їм ноти й переклади українських пісень на португальську мову.

Групу українських танцюристів запрошено виступити 12 вересня у відомому куритибському „Контрі-клюбі".

Демонстрація українських народніх співів і танків у Куритибі справді перетворилася в чудовий творчий успіх нашого народного мистецтва, що здобуло собі таке широке й заслужене признання.

Д-Р ЙОСИП ДІЛАЙ — СТЕЙТОВИЙ ПОСОЛ ПАРАНИ

Д-р Й. Ділай обняв посольське крісло, опорожнене в Асамблеї. Він кандидував в Прудентопільській окрузі, де здобув абсолютну, перемогу. Ця подія наповнила заслуженою радістю прудентопільських виборців, що їхні голоси не пропали. Вони мають послом сина своєї землі. Ця подія теж послужить за пересторогу, як виконувати виборче право, яка відповідальність перед народом і Богом за несумлінне сповнення цього обов'язку.

Д-р Ділай — це єдиний посол-українець в провінції Парани. Він цікавиться українськими справами та має зв'язок з організованим українським життям.

СЛОВ'ЯНСЬКІ СТУДІЇ В УНІВЕРСИТЕТІ ОТТАВА

В програму слов'янських студій в Оттавському Університеті входять виклади зі загальної славістики та з української, російської і польської філології та історії.

В акад. році 1953-1954 відбуватимуться тут, побіч інших такі виклади з україністики, етнографії і церк. слов'янської мови:

Етнографія та іміґрація — д-р В. Кисілевський.

Церковнослов'янська мова — д-р К. Біда.

Історія української літератури — д-р С. Жмуркевич.

Українська література на чужині — д-р С. Жмуркевич.

Семінар української літератури — д-р К. Біда.

Історія України — о. д-р А. Рудницький.

Лектори: Українська мова I. — д-р К. Біда. — Українська мова II. — д-р С. Жмуркевич.

Програма призначена для кандидатів, що стараються про ступінь М. А. чи PH. D.

Кандидатам до ступня В. А. можуть бути зачислені кредити з української мови I. і II.

На виклади можуть реєструватися теж вільні слухачі, що не стараються про академічний ступінь.

За інформаціями звертатись на адресу:

Faculty of Arts,
Office of Dean,
University of Ottawa.
Ottawa, Ont., Canada
Tel.: 5-6751, local 224.

В Арґентині

ПАПСЬКИЙ НУНЦІЙ ВІДВІДАВ УКРАЇНЦІВ

Акредитований при Арґентинському Уряді Папський Нунцій склав офіційну візиту українській громаді в Арґентині, відвідавши Українську Католицьку Церкву. Візита пройшла в дуже приязній атмосфері і тривала дві години. Достойного Гостя приймали ОО. Василіяни на чолі з новим протоігуменом о. О. Карплюком ЧСВВ.

В Австралії

„ОТАМАН ПІСНЯ" В СІДНЕЇ

2 серпня Українське Мистецьке Товариство в Сіднеї поставило глибокопатріотичну п'єсу Миколи Чирського „Отаман Пісня", сюжет якої — уривок з бурхливих подій української революції в 1918-20 роках. Сама п'єса — не лише глибоко патріотична, а також і високомистецька річ, тому вибір мистецького керівництва УМТ треба вважати дуже вдалим.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

Посмертна Згадка

ОКСАНА СТАСЮК, членка 397 відд. УНСоюзу у Филаделфії, Па., померла 16. жовтня 1953 р., проживши 53 роки. Походила з Грималова, пов. Скалат. Покійна була свідомою українкою і брала живу участь у громадській праці, особливо в Товаристві Укр. Амер. Горожанок, Дочок України, Клюбі Воєнних Матерей, а також помагала організувати перших членів для 397 відділу. Оставила в смутку доньку Ольгу і синів Івана, Едварда і Володимира. Нехай земля буде Їй пером!

О. Штогрин, секр.

• РОЗШУКИ •

РУДИЙ Дмитро, син Павла і Францішки зі Золочева, пошукує свого стриєчного брата **РУДОГО Михайла**, сина Івана зі села Вишнівчик, пов. Перемишляни (Галичина), який перед першою світовою війною виїхав до Ню Йорку а в 1937 році на короткий час відвідав родину. Вістку прошу слати на адресу:
1246 WEST FRY STREET, CHICAGO, ILL.

РОЗШУКУЮ Рідних і Знайомих з Озютич, Глина Кисилин, повіт Горохів, Волинь. Всі українські заграничні газети прошу про передрук. Прошу відгукнутися на адресу:
PETRO SOKIL
R. F. D. 1, Coal Valley Ill. U.S.A.

ПОДЯКА

Допуст Провидіння несподівано позбавив нас Дружини, Дочки, Сестри, Сестрінки й Тітки незабутньої

НАТАЛІЇ РУДНИЦЬКОЇ-ЧАПЛЕНКО.

Цією дорогою складаємо сердечну подяку всім, хто був ласкавий підтримати нас морально в ці сумні хвилини. Дякуємо Всч. о.о. Андрушкові й Возн яковіза провід у похоронних обрядах. Дякуємо представникам українського наукового й літературно-мистецького життя, членам УВАН, НТШ, ЛМК, пластунам-сеньйорам з „Червоної Калини", нашим Друзям і Знайомим, що старалися потішити нас у нашому горі.

Щире спасибі всім!

Василь Чапленко з сином і невісткою (Нью-Йорк),
Юлія Рудницька (Нью-Йорк),
Яр. Рудницький з родиною (Вінніпеґ),
о. В. Рудницький (Оттава),
Ол. Рудницький з родиною (Монтреал),
О. Бедрій з родиною і І. Твердохліб з родиною (Рочестер)

ТАРЗАН, ч. 3176. Задній вихід

Маючи вільні руки, вона швидко звільнила Джерома. — Зробимо діру в задній стіні, шепотів він — і нею втечемо.

— Це вже непотрібне, Джеррі! — шепотіла Джессіка — вони вже майже тут!

Коли пігмеї затрималися перед дверима, щоб пожартувати з своїм компаньйоном, Джером допоміг Джессіці пролізти крізь вузький отвір.

Швидко йдучи за нею, Джером затримався, щоб покласти очерет на місце.